

Sygn. akt II Ca 560/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Vogt
Sędziowie:	SSO Wojciech Tomalak SSO Janusz Roszewski (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Wajgiel

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2017 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko (...) S.A.V. (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowie W..

z dnia 14 kwietnia 2016r. sygn. akt I C 1523/14

1. zmienia pkt. II zaskarżonego wyroku w ten sposób, że oddala powództwo w powstałym zakresie;
2. oddala apelację w pozostałym zakresie;
3. koszty postępowania apelacyjnego między stronami znosi wzajemnie.

SSO Janusz Roszewski SSO Wojciech Vogt SSO Wojciech Tomalak

Sygnatura akt II Ca 560/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim zasądził od pozwanego (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. na rzecz powódki M. S. kwotę 15.000,00 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 lipca 2014 roku do dnia zapłaty; ustalił, że pozwany ponosi odpowiedzialność cywilną za szkody mogące powstać w przyszłości na skutek wypadku z dnia 20 stycznia 2014 roku; określił opłatę ostateczną od żądania ustalenia

odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości na kwotę 50 zł; nakazał pobrać od pozwanego (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim) kwotę 1.382,80 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelacje od wyroku Sadu Rejonowego wniosła pozwana zaskarżając ten wyrok w części, a mianowicie w punkcie I w zakresie terminu początkowego naliczania odsetek ustawowych w punkcie II w całości oraz punkcie IV i V w zakresie kosztów postępowania.

Pozwana w apelacji zarzucił temu wyrokowi

- naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 233 kpc przez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegającej na: wyprowadzeniu błędnych wniosków ze zgromadzonego

w sprawie materiału dowodowego, w szczególności zaś z opinii biegłych polegających na uznaniu, iż prawdopodobne jest wystąpienie dalszych następstw wypadku obok tych, które już się ujawniły, art. 189 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez jego niewłaściwą wykładnię i zastosowanie polegające na uznaniu, iż powódka posiada i wykazała interes prawny do żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanej na przyszłość, art. 233 kpc w zw.

z art. 278 kpc w zw. z art. 227 kpc poprzez błędne uznanie, że powódka wykazała zasadność ponoszenia przez pozwaną odpowiedzialności za skutki szkodowego zdarzenia w przyszłości, podczas gdy Sad I instancji nie odniósł się do wniosków zawartych w opinii biegłego, a ustaleń dokonał w sposób całkowicie dowolny.;

- naruszenie przepisu prawa materialnego, a mianowicie: art. 481 § 1 i art. 817 kc przez ich błędną wykładnię i uznanie, że momentem od którego należało zasądzić odsetki za opóźnienie był 10 lipca 2014 r., podczas gdy wysokość przyznanych powódce świadczeń ustalona została na dzień zamknięcia rozprawy, co oznacza, że pozwany pozostaje w zwłoce od dnia, w którym wydano rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie.

Wskazując na powyższe zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 14 kwietnia 2016 r. oddalenie powództwa

w pozostałym zakresie, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z uwzględnieniem kosztów procesu za obie instancje; ewentualnie uchylenie zaskarżonej części wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu Sądowi I instancji z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia co do kosztów postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację pozwanej powódka wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej jest częściowo uzasadniona.

Sąd Okręgowy w całości aprobuje ustalenia faktyczne dokonane w sprawie przez Sąd Rejonowy, bowiem ich treść jest niesprzeczna z wynikami postępowania dowodowego opartego na wszechstronnej ocenie zgromadzonych dowodów nie mającej cech dowolności.

W takiej sytuacji gdy sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w pierwszej instancji i aprobuje dotychczasowe ustalenia, nie musi ich powtarzać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2007 r., II CSK 18/07, Lex nr 966804; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 1935 r., C III 680/34.

Zb. Urz. 1936, poz. 379, z dnia 14 lutego 1938 r., C II 21172/37, Przegląd Sądowy 1938, poz. 380 i z dnia 19 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05).

W konsekwencji ich wynik przyjmuje do dalszych rozważań nad podstawą materialną rozstrzygnięcia.

Nie doszło do naruszenia prawa procesowego art. 233 k.p.c. przez dokonanie dowolnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, czy też art. 278 w zw z art.227 k.p.c. polegającego, jak to wynika z uzasadnienia tego zarzutu, błędnych ustaleń faktycznych polegających na uznaniu zasadności zgłoszonego przez powódkę roszczenia w zakresie ustalenia na przyszłość odpowiedzialności pozwanego ubezpieczyciela.

Apelująca w uzasadnieniu tego zarzutu apelacji w istocie powtórzył ustalenia faktyczne, które Sąd Rejonowy zawarł w uzasadnieniu wyroku, tj że w odległej przyszłości obrażenia które doznała mogą powodować wtórne zmiany zwyrodnieniowe w narządzie ruchu. Stwierdzenie natomiast, że charakter doznanej przez powódek szkody uzasadnia uznanie odpowiedzialności pozwanej za szkody mogące powstać w przyszłości, którego zasadność kwestionuje apelujący, nie należy jednak do ustaleń faktycznych, lecz mieści się w sferze rozważań prawnych sądu, które zostaną ocenione w dalszej części niniejszego uzasadnienia. Strona pozwana mimo, że wskazuje w apelacji na naruszenie art. 233§1 i art. 278 w zw. z art. 227 k.p.c. w zakresie ustaleń faktycznych, to de facto kwestionuje wyłącznie wyciągnięte z tych ustaleń wnioski przez co zasadna jest konstatacja, że stan faktyczny sprawy był w istocie bezsporny.

W zakresie podniesionego zarzutu naruszenia prawa materialnego art. 481 §1 i art. 817 k.c. stwierdzić należy że jest on bezzasadny.

Z art. 481 k.c. wyraźnie wynika, że odsetki należą się za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego. Skarżąca podnosi, że odsetki powinny być zasądzone od chwili wyrokowania wiążąc wymagalność odsetek za opóźnienie z wydanym w sprawie wyrokiem.

Wypada zatem kolejny raz wyrazić ugruntowane w orzecznictwie stanowisko, że wyrok zasądający zadośćuczynienie jest wyrokiem deklaratoryjnym (por. orzeczenie Sądu Najwyższego II CSK 595/13, Lex 1504837). Aktualny pozostaje także pogląd wyrażony w wyroku z dnia 18 września 1970 r. (II PR 257/70, OSN C 1971, z.6, poz. 103), w którym Sąd Najwyższy podkreślił, że z charakteru świadczenia w postaci zadośćuczynienia, którego wysokość zależna jest od oceny rozmiaru doznanej krzywdy, ze swojej istoty trudno wymiernej i zależnej od szeregu okoliczności związanych z następstwami uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, wynika, że obowiązek jego niezwłocznego spełnienia **powstaje po wezwaniu dłużnika** Jest to moment wymagalności świadczenia, które zresztą powstało wcześniej, bo w momencie wyrządzenia szkody. Zobowiązany nie spełniając świadczenia w tym terminie dopuszcza się wobec poszkodowanego opóźnienia, za które należą się odsetki ustawowe.

Sąd Okręgowy zatem nie podziela poglądu apelującej, że przesądzając w wyroku o zasadności roszczenia, także co do wysokości świadczenia pieniężnego, powstaje jego wymagalność, a zatem odsetki za opóźnienie należą się od chwili wyrokowania. Obowiązek zapłaty zadośćuczynienia powstał bowiem w chwili wyrządzenia szkody, a opóźnienie w spełnieniu świadczenia od momentu wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia.

W literaturze broniony jest pogląd nawet mocniejszy, mówi się mianowicie, że w wypadku czynu niedozwolonego zobowiązanie dłużnika powinno być spełnione niezwłocznie,

a wynika to z właściwości zobowiązania (por. Marcin Lemkowski, Odsetki cywilnoprawne, Warszawa 2007.s, 271). Broniąc takiego poglądu należałoby uznać, że odsetki byłyby liczone, nawet nie od dnia wezwania, ale już od dnia wyrządzenia szkody. Dodać jeszcze należy, że podejście prezentowane przez apelującą pomija zupełnie fakt, że przez pewien czas osoba odpowiedzialna już od wezwania opóźniała się ze spełnieniem świadczenia odszkodowawczego, być może w innej wysokości – ustalonej według daty wyrządzenia szkody. W niniejszej sprawie nie zostało wykazane, aby zadośćuczynienie należne powódcie w chwili wyrządzenia szkody miało być niższe niż w chwili wyrokowania ze względu na zasadniczą zmianę stosunków majątkowych w społeczeństwie, czy też inflację.

Uzasadniony jest natomiast zarzut apelującej że doszło do naruszenia prawa materialnego przy rozstrzygnięciu o żądaniu ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku z dnia 19 grudnia 2014r. Podnieść należy, że zarzut naruszenia art. 189 k.p.c. należy rozpoznawać w związku z art. 6 k.c.

W postępowaniu zmierzającym do ustalenia faktów sprawy należy uwzględnić rozkład ciężaru dowodu. Kwestię tę rozstrzyga art. 6 k.c. stanowiąc, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Powódka zgłaszając żądanie ustalenia istnienia odpowiedzialności na przyszłość oparła je na tych samych okolicznościach faktycznych, które stanowiły przedmiot dochodzenia świadczenia odszkodowawczego. Sąd I instancji odwołując się jedynie do uchwały SN z 12.04. (...) (III CZP 34/69), stwierdził, że żądanie to jest uzasadnione. Z uzasadnieniu wyroku wynika, że jest ono uzasadnione przyjętym kryterium rozmiaru obrażeń i ich skutków. Ogólne odwołanie się do tych kryterium jest jednak niewystarczające dla uznania, że zgodnie z art. 189 k.p.c. powódka wykazała posiadanie interesu prawnego w żądaniu takiego rozstrzygnięcia. Wprawdzie roszczenie odszkodowawcze okazało się uzasadnione, bowiem istotna część została oparta na opinii biegłego z zakresu medycyny, których wnioski nie zostały przez żadną ze stron zakwestionowane, to jednak ocena prawna sądu meriti, że zachodzą przesłanki do uwzględnienia żądania ustalenia odpowiedzialności na przyszłość za skutki tego samego zdarzenia, oparta na przepisie art. 189 k.c., nie znajduje uzasadnienia we wnioskach z tej opinii.

Z dostarczonej przez powódkę dokumentacji medycznej oraz z opinii biegłego z dziedziny medycyny P. N. nie wynika, że proces leczenia powódki nie został zakończony, natomiast stwierdzona nieodwracalność skutku wypadku w postaci trwałego uszczerbku na zdrowiu w rozmiarze wynoszącym 5% obejmowała także następstwa w postaci ograniczenia narządu ruchu teraz i w przyszłości. W chwili obecnej powódka nie ma przeciwwskazań do wykonywania pracy w szerokim zakresie. Może wykonywać prawie wszystkie prace i nie wymaga również rehabilitacji. Wprawdzie biegły nie wykluczył, że doznane przez powódkę obrażenia mogą powodować w odległej przyszłości wtórne zmiany zwyrodnieniowe w narządzie ruchu, ale uwzględniając niesporny, udokumentowany oraz

w sumie nieskomplikowany przebieg przedmiotowego wypadku, uznać należało, że powódka nie wykazała, aby w przyszłości mogły powstać jakiegokolwiek trudności dowodowe

z ustaleniem zasad odpowiedzialności pozwanego za skutki zdarzenia z dnia 20.01.2014r. Ponadto biegły wskazał wprawdzie, że osłabienie układu mięśniowego i zwyrodnieniowe zmiany ograniczają możliwości prac fizycznych w sferze podnoszenia ciężarów przez powódką, lecz jest to związane z aktualnym skutkiem tego wypadku i mającym wyraz

w kwocie ustalonego zadośćuczynienia. Nieuprawdopodobnienie powstania możliwych szkód, jakie mogą ujawnić się w przyszłości, przesądza o braku po stronie powódki interesu prawnego w żądaniu ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w części w zakresie rozstrzygnięcia w punkcie II w ten sposób, że oddalił powództwo w pozostałym zakresie, obejmującym żądanie ustalenia odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości.

Wobec braku uzasadnionych podstaw do uwzględnienia dalej idących wniosków apelującej, apelacja w pozostałym zakresie podlegała ona oddaleniu jako nieuzasadniona (art. 385 k.p.c.).

O kosztach procesu poniesionych przed sądem odwoławczym orzeczono na podstawie art. 100 w zw. z art. 108 §1 k.p.c. uwzględniając stopień uwzględnienia żądań stron.

SSO Janusz Roszewski SSO Wojciech Vogt SSO Wojciech Tomalak